

POL-06 Nieminen Tuula

28.10.2005

Viite **UTP 46/2005 vp**

Asia

EU/YUTP/Eduskunnan informointi/ YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON NAISTEN ASEMAA, RAUHAA JA TURVALLISUUTTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN 1325 (2000)
TOIMEENPANO EUROOPAN UNIONIN YHTEISEN TURVALLISUUS- JA
PUOLUSTUSPOLITIIKAN PUITTEISSA

Ohessa lähetetään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97 § nojalla otsikkoasiaa käsittelevä muistio.

Eurooppakirjeenvaihtaja

Jarno Syrjälä

UTP 46/2005 vp

**YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON NAISTEN ASEMAA, RAUHAA JA TURVALLISUUTTA
KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN 1325 (2000) TOIMEENPANO EUROOPAN UNIONIN
YHTEISEN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSPOLITIIKAN PUITTEISSA**

Euroopan unionin yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston (YAUN) on tarkoitus hyväksyä kokouksessaan 7.11.2005 asiakirja YK:n turvallisuusneuvoston naisten asemaa, rauhaa ja turvallisuutta koskevan päätöslauselman (1325) 2000 toimeenpanosta unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (ESDP) alalla.

Asiakirja keskittyy käytännön toimiin päätöslauselman 1325 toimeenpanemiseksi. Siinä esiteltävät toimet kattavat ESDP-alan kaiken suunnittelun ja toimeenpanoprosessit, konfliktia edeltävästä ajasta konfliktin jälkeiseen vaiheeseen. Asiakirja käsittelee toimenpiteitä seuraavilla toimintasektoreilla: naisten osuuden kasvattaminen kaikilla päätöksenteon tasoilla, dialogin lisääminen paikallisten ja kansainvälisten naisia edustavien ryhmien kanssa, konfliktin vaikutuspiirissä olleiden naisten ja tyttöjen suojeleminen, sukupuolten välisen tasa-arvonäkökohdan sisällyttäminen ESDP-alan operaatioihin sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa koskevan koulutuksen ja tietoisuuden lisäämisen varmistaminen. Lisäksi asiakirjassa luetellaan erinäisiä muita toimia päätöslauselman 1325 toimeenpanon vahvistamiseksi.

Naisten osuuden kasvattamiseksi kaikilla päätöksenteon tasoilla asiakirjassa kiinnitetään huomiota sukupuolten väliseen tasapainoon ESDP:n alan päätöksentekokelemissä, kansainvälisten työtehtävien ja ESDP:n eri virka-asemien hakuprosessiin, sukupuolten väliseen tasapainoon ESDP-operaatioissa sekä naisten roolin edistämiseen rauhanrakentamisessa. Dialogin lisäämiseksi EU:n tulisi muun muassa tehdä operaatioalueella yhteistyötä kansallisten ja paikallisten viranomaisien ja kansalaisyhteiskunnan kanssa sukupuolten välisen tasa-arvon merkityksen edistämiseksi, ottaen huomioon kukin yksittäistilanne. Siviilien, erityisesti naisten ja lasten, suojelua tulisi korostaa ja toiminnassa tulisi noudattaa ESDP-operaatioille luotuja käytännesääntöjä. Muina toimenpiteinä EU:n tulisi muun muassa lisätä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa muiden kansainvälisten järjestöjen ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa sekä edistää sukupuolten välisen tasa-arvon tärkeyttä ESDP-alan suhteissaan muihin maihin ja alueellisiin järjestöihin. EU:n turvallisuuspoliittista instituuttia (EU Institute for Security Studies, ISS) pyydetään tekemään tapaustutkimus sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamisesta ESDP-operaatioissa. Päätöslauselman toimeenpanoa on myöhemmin tarkoitus tarkastella tapaustutkimuksen ja ns. lessons learnt -prosessin pohjalta.

Sukupuolten välinen tasa-arvo on perustavaa laatua oleva periaate unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Tarkoituksena on valtavirtaistaa sukupuolten välistä tasa-arvoa ESDP:n alalla, ja tätä kautta lisätä EU:n kriisinhallintakapasiteettia ja tehostaa operaatioiden vaikutusta rauhan ja turvallisuuden vakiinnuttamisessa ja demokraattisten arvojen vahvistamisessa. Päätöslauselman 1325 toimeenpanolla osaltaan valtavirtaistetaan ihmisoikeuksia kriisinhallintaan. Toimeenpanoa koskevaa asiakirjaa voidaan jatkossa tarvittaessa kehittää, sillä se on luonteeltaan ns. elävä asiakirja (living document).

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta EU:ssa vastaavat ministerit vahvistivat helmikuussa 2005 sitoutumisensa päätöslauselmaa 1325 toteuttavien aloitteiden, politiikkojen ja ohjelmien rohkaisuun ja toimeenpanoon. Toukokuussa 2005 unionin yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto rohkaisi eri toimielimiä viemään eteenpäin työtä päätöslauselman 1325 toimeenpanemiseksi. Päätöslauselman toimeenpanoa korostetaan myös unionin yhteisessä kannassa, joka koskee konfliktien ehkäisyä, hallintaa ja ratkaisua Afrikassa.

Suomi on pitänyt YK:n päätöslauselman 1325 toimeenpanoa ESDP:n alalla tärkeänä ja erittäin kannatettavana. Suomi on muun muassa korostanut ESDP:n puitteissa tehtävän valtavirtaistamisen linkkiä kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin.

Nyt kyseessä oleva aihe on ajankohtainen myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) puitteissa. Etyjin ministerikokouksessa Ljubljana 5.-6.12.2005 on tarkoitus tehdä päätös YK:n päätöslauselman 1325 toimeenpanosta Etyjissä.